

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo

Romæ, 1612

Obseruanda, circa aliquas conciones Quadragesimæ. cap. 23.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

Circa peculiare Conciones aliquas. Cap. XXIII.

Vltimo loco quedam adijciam, quæ quamuis minutiora videri queant, non erunt tamen, nouis præfertim concionatoribus inutilia. In primis quadragesimæ concionibus habeat aliqua paulo diligentius selecta, quibus præstare studeat accuratius tria Christiani oratoris officia, & prudenter ad auditorum ingenium se accommodet. Solent enim curiosius initio audiri noui concionatores: deque ijs iudicium ab omnibus fertur in magnis ciuitatibus, præfertim ad quas, plures concio naturi conueniunt. Quod si tunc redoleant conciones nostri oratoris Dei gloriam, & sanctum animarum zelum, ac ferueat ardor spiritus, optimum arbitretur se spiritualis ædificij iecisse fundamentum; Hortetur omnes ipso die cinerum, ad suscipiendum ieiunandi onus alacriter; nec necessarium est explicare singillatim omnes conscientia quæstiones, circa hoc qui nam teneantur hoc præcepto, qui excusentur. Illud denuntiare magis poterit, cauendum nè quod vesperi gustare permissum est, degeneret in paruam cœnam. Feria sexta cinerum diligenter habeat parata quæ ad conciliandos inimicorum animos valent. Est enim res magni momenti vt odia, & inimicitia, si quæ sunt in loco tollantur, quod si aliquos sciat dissidentes, hortetur etiam viros nobiles pro suggestu vt libenter pacis ineunda sint administri, quod est Angelorum munus. Nec esset inutile referre, quod alicubi ego ipse obseruaui Principio quadragesimæ, primarijs aliquot viris, publica magistratus autoritate demandatur, christianum hoc munus pacificandi dissidentes qui sunt in ciuitate, quorum mihi nomina, vt ex suggestu publicæ tradita sunt. Feria secunda post primam Dominicam, paratam habeat vtilem concionem de supremo iudicio, deque reddenda Deo ratione, Ea verò fructuosa dicenda est, quæ tantum timoris ingeneret, vt absterreantur homines à peccatis. De confessione acturus non expectet extremam quadragesimæ hebdomadam; ne populus minus in tēpore edoceatur, & hinc sumat occasionem annuam confessionem differendi in illud tēpus. Posset de ea tertia Dominica in qua Dæmonium mutum expellitur, commodè, priori saltem concionis parte tractare. Et verò confessio quid aliud est, quam muti Dæmonis eiectio? Quia verò non posset, eo die, quod vtile iudicauerit absolvere, quia etiam de historia Euangelica dicendum aliquid esset, po-

Initio Quadragesimæ.

Primo die Cinerum.

Feria sexta Cinerum.

Feria secunda Dominicæ primæ.

De Confessione loquatur.

Cōmunio ad
Dominicam
quartam.

omnib.
magis

omnib.
magis

omnib.
magis

Dominica
quinta Qua-
drageſima.

Materia de
prædeſtina-
tione.

omnib.
magis

ſtero die vel alio, quæ placuerit addat, vt populus bene inſtrua-
tur, maturèq; ſe comparet, & confeſſionis vſum tam facilem,
tam efficacem, tam vtilem, libentiſſimis animis amplectatur.
Eadem Dominica tertia poſſet inuitare populum ad conuiuiū
Sacraſſimæ Euchariſtiæ in ſequentem Dominicam, vt omnes
nimirum quo die Chriſtus multiplicatis panibus multa homi-
num millia refecit, ad Sanctiſſimū Chriſti corpus religioſè ac-
cedant. Audiui multos hoc eodem die, de prouidentia Dei,
verba facientes, quæ quidem materia grauis eſt, & vtilis eſſe
poſteſt, ſi ad mores accommodetur, excitetq; fiduciam in Deū,
vt alibi monuimus, ac explicet quam benigne Deus protegat
ſuos, ſi autem ſcholasticorum more tractetur, vt ab aliquibus
fit differentibus, quid fit prouidentia, an illi cuncta ſubiaceant,
cæteraque id genus, non videtur neceſſaria neque vtilis tracta-
tio. Si quis eo die priori saltē parte ageret de Sanctiſſimo Eu-
chariſtiæ conuiuiō, quod Chriſtus toti Eccleſiæ in deſerto hu-
ius noſtræ peregrinationis dedit, & oſtenderet quantus ex fre-
quentatione, huius diuiniffimi Sacramenti vt olim Eccleſiæ
naſcentis exordio, ad nos fructus promanet, vtile quid certè
proponeret ad excitandam in populo pietatem. Quod ſi vt fu-
ſius ea de re ageret, poſtridie alia vellet addere, non eſſet mo-
leſtus. Dominica quinta quorſdam audiui ſerio, & fuſius di-
ſputantes an Chriſtus peccare potuerit. Proculdubio valdè in-
utilis populo, hæc quæſtio eſt, qui de Chriſto Domino rectè ſen-
tit certumque habet nullo modo peccare potuiſſe. Vtilius eſſet
de peccati agere granitate, quæ res non ſolum valdè fructuoſa
cenſeri debet, ſed etiam apprime grauis. Feria quarta poſt quin-
tam Dominicam, ſolet haberi concio à quibusdam, de præde-
ſtinatione propter ea, quæ Dominus de ſuis, & non ſuis omnibus
dicit, quæ profectò materia haud facile explicari ex ſuggeſtu cū
fructu poſteſt, niſi quis putet, de prædeſtinatione agere, nihil
eſſe aliud, quam docere eum, qui bene operatur ſaluandum,
qui malè, dammandum, vt ego aliquando audiui. Hoc quidem
fateor eſſe facillimum, & commodè explanari poſſe; at non eſ-
ſe hic nodum difficultatis, docti viri optimè intelligunt. Illud
etiam ſcio, aliquos ex auditoribus poſt huiusmodi diſputatio-
nem retuliſſe turbatam ſibi conſcientiam, facile enim Damon
ſumpta occaſione ſuggerit ea, quæ incautos homines & impe-
ritos, in anguſtias, & periculoſas Syrtis impellant: quare, & ſi
D. Auguſtinus aliquando docet quomodo hæc materia pro con-
cione tractanda ſit, vtilius tamen diſſimulanda, & ipſis Theo-
logo-

logorum scholis relinquenda videtur. Quinta Feria sequenti, quia legitur historia conuersionis mulieris, quæ erat in ciuitate peccatrix; adhibeat concionator eam diligentiam vt concio sit bene instructa ad commouendos eorum animos, qui in peccato viuunt, præsertim incontinentiæ, & earum mulierum, quæ prostituta turpem sui corporis quæstum faciunt. Nouimus aliquos concionatores eo die multas harum animarum è ceno libidinis, ad poenitentiam reuocasse. Enim vero non exiguum vim habent, lachrymæ suspiria, ac gemitus Magdalena, maximam vero eiusdem preces, & vox Domini præparantis ceruos vel vt alia legit versio parere facientis ceruas. Pridie eius diei, Auditores oret si videbitur utile, vt ipsorum opera interfint, huiusmodi femina, futura concioni, tum B. Magdalena, atque ipse Deus Dei opem imploret, vt verba cor penetrent, ne malo suo merito fructus impediatur. Dominica palmarum audiui aliquos per totam concionem de Regno Christi, seu triumpho dicentes, disputando, de natura, & conditionibus regni eius, ex scriptura, & theologis, quæ quidem grauis quæstio est, sed non in speculationibus sermonè occupari, præsertim quod eo die, confluere ad concionem solet populus ferè vniuersus, qui instruendus potissimum moribus est, ac populari doctrina, qua ad virtutis amorem accendatur. Hoc autem semper obseruandum esse iudico, cum maior est populi frequentia, vt etiam sermo qui habetur, nimirum sit vulgi intelligentiæ accommodatior. Concio quæ de passione Domini habenda est commodè in duos si cui placet diuidi potest sermones, quorum alter feria quarta. Alter feria sexta habeatur, & in ipso parascenes die, fiat diluculo, quod quidem tempus opportunius est, quam si fiat die Iouis vespere, quo per id tempus, diuina celebrantur officia, & per templa ciuitatis discurrunt vniuersi, ad Christum in sepulchris adorandum. Sæpè etiam accidere solet, vt ad noctem absoluta concio, aliquid confusionis pariat, & incommodi. Modus autem tenendus, in hac concione, ad commouendos animos ad pietatem, est vt non omittatur hystoria, sed quæ eius partes adhibitis amplificationibus pijs proponantur, sit vox non coacta, sed sponte fusa, naturalis, & lenis, non cum vociferatione pronuntiatio, non præceps locutio; sed æquabilis, & suavis. Finis verò huius concionis est, non indignationem in Iudeos (qua in re aliqui frustra laborant) sed excitare odiū in peccatum; amorem, & commiserationem in patientem Deum. Representationes quædam eo die fieri solita, debent multum

Feria quinta
Dom. Quadagesimæ.

In diebus
quibus

In Dominica
palmarum.

Concio de
passione
Christi.

habere grauitatis, ac decori pro rei de qua agitur dignitate. Post exordium opportunè ostenditur crux & adoratur, & in ipsa peroratione effigies Christi Crucifixi. Alia nonnullis addere placuit quæ mihi nec laudare in animo est, nec omnino vituperare. Videndum est nè risus pro lachrimis excitetur: cui bene succedit res, si cum grauitate ac pietate omnia faciat, & cum fructu, ac animarum conuersione, non video cur magno pre sit prohibendus. Ipso die sancto Paschatis, abstinendum est à ridiculis quibusdam facetijs, & somniantium deliramentis, quæ leuissimi quidam concionatores induxerunt contra loci, & Euangelij maiestatem. Ferijs autem paschalibus hortetur populum concionator, vt reliquo anni tempore concionibus, si quæ fuerint interſit, & si vitam omnem sine vlla peccati labe traducere optet, Sacramenta Confessionis, & communionis frequenter adhibeat. Tertiò post pascha die, commodum erit populum inuitare ad Sanctissimæ Eucharistiæ perceptionem de nouo repetendam sequente Dominica, quæ celebritas solennior esset, si ipsemet Antistes rem diuinam publicè faceret, & vniuerso populo Sanctissimum Christi corpus porrigeret, eodemque die haberi Concio posset.

Absolutis omnibus quadragesimæ concionibus si concionator sit discessurus, animaduertat, an ad perficiendum aliquod opus inceptum, vel adiuuandos aliquos qui se in hunc finem adierint, desideretur ipsius opera. Quod si ita est perficiat, quæ necessaria videbuntur antequam discedat. Hæc circa conciones quadragesimæ occurrebant. Facile est inuentis addere. Meliora ipsis concionatoribus in mentem venient. Mihi animus fuit sapientibus quasi digito commostrare viam, vt eam alacriter ingressi, videant multa, quæ ipse non vidi. Idem planè dixerim de tota concionandi prudentia, atque adeo de concione, & concionatoris persona totoque hoc diuino munere, quod si quid in hoc opere bene dictum est, meum non est. Quæcunque vero alicui videbuntur ad rem non facere, vel melius dici debuisse, illa mihi adscribat. Ego tria hæc minuta in Domini Gazofilacium reposui, non mea voluntate, sed meorum superiorum iussu. Vtinam sit aliquid, quod in nominis leſu gloriam in Concionatorum vtilitatem, & Ecclesiæ Christianæ beneficium cædat.